

Schriftelijke vragen

Reg. Nr. 2020-10

Datum:	21 oktober 2020	<i>[in te vullen door de griffie]</i>
Van:	PvdA	<i>[in te vullen door de aanvrager]</i>
Aan:	College via Ben	
Onderwerp:	Schuldhelpverlening	<i>[in te vullen door de aanvrager]</i>
Datum beantwoording:		<i>[in te vullen door de organisatie]</i>
Behandeld in college van:	24 november 2020	<i>[in te vullen door de organisatie]</i>

Toelichting

Aan mensen met (kleine) schulden zou de gemeente hulp moeten aanbieden. Zo zou het moeten zijn, echter in de praktijk blijken gemeentes vaak een van de meest starre schuldeisers. De gemeente Arnhem kiest voor een nieuwe aanpak. Waar schulden aan de gemeente eerst pas na vijf jaar kwijtgescholden werden, is die termijn nu verlaagd naar drie jaar. Ook brengen zij zo min mogelijk kosten in rekening – bijvoorbeeld boetes en incassokosten – om te voorkomen dat schulden oplopen. De extra kosten voor de gemeente die hiermee worden gemaakt worden betaald uit de reservering voor oninbare schulden, vaak zit hier ruimte in. Daarnaast gaat de gemeente Arnhem ook in gesprek met burgers die een schuld hebben bij de gemeente of met burgers die een uitkering hebben bij de gemeente waar een beslag op is gelegd. Met het kwijtschelden van de schuld aan de gemeente zijn de problemen vaak nog niet opgelost, maar om meer problemen of opstapelende andere schulden te voorkomen wordt deze mensen reguliere schuldhelp aangeboden.

Zie ook:

http://www.lokaalbestuur.nl/lokaal_bestuur/artikel/t/alleen_samen_krijgen_we_schulden_onder_controlerole/bron/nieuwsbrief

Graag de volgende vraag/vragen schriftelijk beantwoorden:

1. Hoe gaat de gemeente Heerde op dit moment om met burgers die een schuld bij haar hebben?
2. Wat zijn de mogelijkheden voor de gemeente om het kwijtscheldingsbeleid te herzien en te versoepelen?
3. Wat kan de gemeente doen om de kosten bij schulden voor burgers te beperken, bijvoorbeeld door boetes en rente- en incassokosten te beperken?
4. Wat kan de gemeente verder doen om gemeentelijke kosten voor bijvoorbeeld minima te beperken?
5. Hoe is de schuldhelpverlening voor mensen met betalingsproblemen aan de gemeente op dit moment ingericht?
6. Hoe zou de schuldhelpverlening verbeterd kunnen worden voor burgers die een schuld hebben bij de gemeente of voor burgers die een uitkering hebben bij de gemeente waar een beslag op is gelegd?
7. Werkt de gemeente bij de aanpak van schuldproblematiek samen met andere instanties zoals de woningbouwcoöperatie? En zo nee, zou dat een optie kunnen zijn om de hulpverlening te

verbeteren?

Antwoord

1. Hoe gaat de gemeente Heerde op dit moment om met burgers die een schuld bij haar hebben?

We kennen twee typen schulden waarbij de gemeente Heerde de schuldeiser kan zijn:

- a. Het invorderen van belastingen en aanverwante zaken;
- b. Het invorderen van onrechtmatig ontvangen bijstand of het invorderen van leenbijstand.

Voor beide typen schulden gelden andere invorderingsregels. In de 'Leidraad invordering 2020' zijn de beleidsregels vastgelegd omtrent de invordering van belastingen en aanverwante zaken. De regels voor het innen van de vorderingen vanuit de Participatiewet zijn vastgelegd in de 'beleidsregels terug- en invordering H2O 2015 gemeente Heerde'.

Belastingen en aanverwante zaken

Het gaat hier om zaken als uitstel van betaling, betalingsregelingen, kwijtschelding van belastingen, beslagleggingen, rente, enzovoorts. Het juridisch kader hiervoor is de Awb, de Invorderingswet 1990 en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. Hierin zijn onder meer de spelregels opgenomen omtrent uitstel van betaling, betalingsregelingen en kwijtschelding. In hoofdzaak volgen wij het door de rijksbelastingdienst vastgestelde beleid. Op een aantal punten wijken wij hiervan af, maar dit is in alle gevallen ten voordele van de belastingschuldige. Het gaat dan vooral om de wijze van vaststelling van het inkomen, het vermogen of de beschikbare betalingscapaciteit. De gemeente Heerde hanteert met betrekking tot kwijtschelding een zo ruim en coulant mogelijke regeling, binnen de daarvoor geldende wettelijke kaders. Over kwijtschelding van schulden staat in de Leidraad invordering het volgende:

De ontvanger verleent gehele of gedeeltelijke kwijtschelding als de belastingschuldige niet in staat is anders dan met buitengewoon bezwaar de belastingaanslag te betalen. In het algemeen zal van buitengewoon bezwaar sprake zijn als de middelen om een belastingaanslag te betalen ontbreken en ook niet binnen afzienbare tijd worden verwacht.

Bijstand vanuit de participatiewet

Wij hanteren de beleidsregels terug- en invordering H2O 2015 gemeente Heerde. Bij het treffen van een betalingsregeling proberen we altijd tot een oplossing te komen die voor beide partijen aanvaardbaar is (voor zover mogelijk binnen de grenzen van het beleid). Met de huidige omstandigheden (coronacrisis) houden we rekening als ze voor de debiteur leiden tot een gewijzigde financiële situatie. Over kwijtschelding van schulden staat in beleidsregels terug- en invordering H2O 2015 gemeente Heerde het volgende:

De gemeente kan op verzoek van de belanghebbende (of een verzoek dat door een derde namens de belanghebbende is ingediend) onder voorwaarden tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de teruggevorderde bijstand overgaan. Deze voorwaarden zijn vermeld in de beleidsregels. Op grond van artikel 16 kan op verzoek van de aflossingsplichtige gedurende een periode de aflossingsverplichting worden opgeschort, indien de aflossingsplichtige gedurende een bepaalde periode niet in staat is om aan zijn aflossingsverplichting te voldoen.

2. Wat zijn de mogelijkheden voor de gemeente om het kwijtscheldingsbeleid te herzien en te versoepelen?

Op gebied van belastingen en aanverwante zaken is de door de gemeente Heerde gehanteerde kwijtscheldingsregeling al zo ruim mogelijk. Verdere versoepeling is niet mogelijk omdat de wet ons daartoe geen ruimte biedt. Wel zou mogelijk zijn om kwijtschelding ook mogelijk te maken voor belastingsoorten waarvoor dat op dit moment niet mogelijk is. Op dit moment is kwijtschelding alleen mogelijk voor de afvalstoffenheffing en de onroerende-zaakbelasting. Wel bevat de nieuwe Leidraad invordering 2020 de mogelijkheid van een hardheidsclausule voor andere belastingsoorten.

Op gebied van de participatiewet kunnen we de beleidsregels herzien en onderzoeken waar de juridische mogelijkheden en de wensen van de gemeente liggen. Dit heeft echter niet onze voorkeur want de beleidsregels terug- en invordering H2O 2015 zijn een bruikbaar instrument om op een menselijke en verantwoorde wijze met invordering om te gaan. We zijn coulant in de uitvoering van dit beleid. Er worden enkel kosten van dwangbevel in rekening gebracht en geen rente.

3. Wat kan de gemeente doen om de kosten bij schulden voor burgers te beperken, bijvoorbeeld door boetes en rente- en incassokosten te beperken?

Op gebied van belastingen en aanverwante zaken is de hoogte van de kosten voor aanmaningen en dwangbevelen wettelijk voorgeschreven in de 'Kostenwet invordering rijksbelastingen'. Het is dus niet mogelijk om daarvan af te wijken. Om het oplopen van invorderingskosten te voorkomen, wordt wel eerst een kosteloze betalingsherinnering verstuurd voordat een eventuele aanmaning wordt verzonden. Conform ons invorderingsbeleid wordt geen invorderingsrente in rekening gebracht wanneer het totaalbedrag van die rente onder de € 23 blijft. Dit heeft tot gevolg dat bij aanslagen voor particulieren het in rekening brengen van rente vrijwel altijd achterwege blijft, ook wanneer er voor meerdere jaren uitstel van betaling is verleend.

Voor invordering van de Participatiewet worden alleen kosten voor een dwangbevel in rekening gebracht, geen rente- en andere incassokosten. De kosten dwangbevel zijn geregeld in de beleidsregels, we kunnen onderzoeken of deze kosten te voorkomen zijn.

Een bestuurlijke boete bij het schenden van de inlichtingenplicht moet worden opgelegd op grond van landelijke wetgeving.

4. Wat kan de gemeente verder doen om gemeentelijke kosten voor bijvoorbeeld minima te beperken?

Een mogelijkheid is om de beleidsregels voor invordering te herzien. De beleidsregels voor belastingen en aanverwante zaken zijn in 2020 door het college vastgesteld. De beleidsregels voor invordering van de Participatiewet zijn in 2015 herzien. Dit heeft niet onze voorkeur, zie ook het antwoord op vraag 2.

Het college zet op dit moment in op een goede schulddienstverlening en armoedebestrijding. Het college heeft in 2020 een plan van aanpak armoedebestrijding en schulddienstverlening vastgesteld. We optimaliseren het proces van toeleiding naar de schulddienstverlening. Ook de ondersteuning aan de minima door onze minimaregelingen en het Kindpakket (incl. zomerpakket en winterkledingpas) behoort tot onze dienstverlening. We streven ernaar om het aantal problematische schulden¹ in de gemeente Heerde te voorkomen door het inzetten van preventieve activiteiten. Hierdoor verkleinen we ook het probleem van schulden bij de gemeente.

Het college heeft samen met Schuldhulpverlening Zwolle onderzocht hoe groot het probleem is van inwoners die schulden hebben bij de gemeente Heerde. De reactie van Schuldhulpverlening Zwolle hierop is: "In slechts enkele gevallen van de aanmeldingen bij Schuldhulpverlening Zwolle is de gemeente Heerde schuldeiser. De gemeente Heerde is een coöperatieve schuldeiser die meedenkt in het oplossen van de schulden bij een minnelijke traject²".

Omdat het nauwelijks voorkomt dat de gemeente Heerde een schuldeiser is bij problematische schulden, en in die gevallen dat het voorkomt een coöperatieve schuldeiser is, heeft het niet de voorkeur van het college wijzigingen aan te brengen op dit gebied van schulddienstverlening. Het

¹ Een problematische schuldsituatie is de situatie waarin van een natuurlijk persoon redelijkerwijs is te voorzien dat hij niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden, of waarin hij heeft opgehouden te betalen.

² In een minnelijke traject probeert de schuldhulpverlener een regeling te treffen met de schuldeisers. Hierdoor wordt een wettelijk traject (een gang naar de rechtbank) voorkomen.

college zit in op preventieve activiteiten om problematische schulden te voorkomen of, als ze er zijn, in een vroeg stadium te signaleren zodat we onze dienstverlening kunnen inzetten.

5. Hoe is de schuldhulpverlening voor mensen met betalingsproblemen aan de gemeente op dit moment ingericht?

Als er sprake is van risicovolle schulden³ dan onderzoekt de afdeling schulddienstverlening van de gemeente Heerde wat de mogelijkheden zijn. Als er aflossingscapaciteit is worden daarover afspraken gemaakt. Ook wordt onderzocht of er kwijtschelding moet worden toegepast.

Als er sprake is van problematische schulden dan wordt de inwoner doorverwezen naar de Schuldhulpverlening van de gemeente Zwolle waarmee wij een samenwerkingsverband hebben. Het eerste contact en zo nodig een eerste ondersteuning wordt gegeven door onze medewerkers van schulddienstverlening. Zij hebben ook korte lijnen met de uitvoering van Werk en Inkomen en Sociaal Werk, om mogelijk te komen tot een maatwerkoplossing. Schuldhulpverlening Zwolle inventariseert het probleem en stelt een plan van aanpak op. Afhankelijk van de situatie kunnen verschillende instrumenten worden ingezet, waaronder een betalingsregeling of een verzoek tot kwijtschelding van (een deel van) de schuld.

6. Hoe zou de schuldhulpverlening verbeterd kunnen worden voor burgers die een schuld hebben bij de gemeente of voor burgers die een uitkering hebben bij de gemeente waar een beslag op is gelegd?

Het college heeft in haar plan van aanpak armoedebestrijding en schulddienstverlening een aantal maatregelen opgenomen om de toeleiding naar schulddienstverlening te stimuleren. De schulddienstverlening zelf is goed ingericht. De zorg van het college ligt bij het tijdig melden bij de schulddienstverlening als er sprake is van schulden. Zo hebben we in 2020 al het Startpunt Geldzaken ingericht waarbij we ons richten op mensen met stille of verborgen armoede en op de zelfredzaamheid van onze inwoners. We zijn voornemens ons aan te sluiten bij de Nederlandse Schuldhulproute waardoor mensen eerst anoniem geholpen kunnen worden en daarna doorverwezen kunnen worden naar de schulddienstverlening van de gemeente Heerde. Ook bereidt het college het project vroegsignalering voor waarbij we mensen met betalingsachterstanden eerder in beeld hebben. Er zijn veel ontwikkelingen op gebied van schulddienstverleningen waarvan het effect op langere termijn kunnen vaststellen.

De schulddienstverlening voor burgers die een schuld hebben bij de gemeente is in het voorgaande al beschreven. Daar waar er sprake is van beslaglegging zijn wij verplicht om gehoor te geven aan de beslaglegging. De uitvoering hiervan wordt gedaan door onze uitkeringsadministratie.

7. Werkt de gemeente bij de aanpak van schuldproblematiek samen met andere instanties zoals de woningbouwcoöperatie? En zo nee, zou dat een optie kunnen zijn om de hulpverlening te verbeteren?

Onze schulddienstverlening bestaat uit een ketensamenwerking met verschillende ketenpartners. De Schulddienstverlening van de gemeente Heerde vormt de spil in de ketensamenwerking waarin een integrale hulpverlening wordt aangeboden. Er wordt advies gegeven en eenvoudige schulden worden opgelost. Als de inwoner de administratie niet op orde heeft wordt Grip op de Knip ingeschakeld die de mensen helpt bij het op orde brengen van hun thuisadministratie. Bij psychosociale problemen wordt Sociaal werk ingezet. Zijn de schulden problematischer dan wordt de inwoner doorverwezen naar Schuldhulpverlening Zwolle, die meer instrumenten in kan zetten zoals schuldregelingen, budgetbeheer en binnenkort ook een saneringskrediet. Schulddienstverlening van

³ Bij risicovolle schulden kunnen mensen deze nog wel betalen maar er is een risico dat het problematische schulden worden.

de gemeente Heerde onderhoudt goede contacten met woningcorporatie Triada wanneer er sprake is van wanbetaling. Van enkele zorgverzekeraars en nutsbedrijven ontvangen we overzichten met betalingsachterstanden.